

**QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASINING TASHQI SAVDO AYLANMASI
(2021- yil yanvar-avgust oylari uchun dastlabki ma'lumot)**

Respublika iqtisodiyotini rivojlantirish strategiyasi diversifikatsiyalangan va raqobatbardosh iqtisodiyotni yaratishga, innovatsion texnologiyalar va bozorni boshqarishning yangi usullaridan foydalangan holda milliy resurslardan maksimal darajada foydalanishga yo'naltirilgan. Mamlakatning tashqi iqtisodiy faoliyati, xususan tashqi savdo sohasida amalga oshirilayotgan islohotlarning pirovard natijasi aholining turmush darajasiga bevosita o'z ta'sirini o'tkazadi.

2021- yilning yanvar-avgust oylari yakuni bilan respublikaning tashqi savdo aylanmasi (matnda TSA) 439,7 mln. AQSh dollarini tashkil etib, 2020- yilning mos davriga nisbatan 101,0 mln. AQSh dollariga yoki 29,8 % ga ko'paydi.

**TASHQI SAVDO AYLANMASI VA BALANSI
(yanvar-avgust, ming AQSh dollari)**

	2020- yil	2021- yil	O'sish sur'ati, % da	Jamiga nisbatan, % da
Tashqi savdo aylanmasi	338 673,8	439 690,3	129,8 %	x
Eksport 	224 822,0	287 532,2	127,9 %	100,0
 <i>tovarlar</i>	222 481,2	285 864,4	128,5	99,4
 <i>xizmatlar</i>	2 340,8	1 667,8	71,2	0,6
 <i>oltin</i>	-	-	-	-
Import 	113 851,8	152 158,1	133,6 %	100,0
 <i>tovarlar</i>	107 844,9	144 387,0	133,9	94,9
 <i>xizmatlar</i>	6 007,0	7 771,1	129,4	5,1
 Saldo	110 970,2	135 374,1	x	x

Ma'lumot uchun: O'zbekiston Respublikasida tovarlar tashqi savdosi statistika ko'rsatkichlarini shakllantirishda, Tashqi iqtisodiy faoliyat Tovar nomenklaturasi (keyingi o'rinlarda TIF TN) bilan birgalikda, Birlashgan Millatlar Tashkilotining Xalqaro standartlashgan savdo tasniflagichi (keyingi o'rinlarda – XSST) ishlatiladi. Bu o'z navbatida tahliliy maqsadlarda eksport va import qilinadigan tovarlarni 10 ta katta qismga guruhlash uchun imkon beradi. Tovarlarni XSST bo'yicha kodlashtirish, TIF TN va XSST o'rtasida o'tish kalitlari yordamida amalga oshiriladi.

TSA da eksport hajmi 287,5 mln. AQSh dollariga (27,9 % ga ko'paydi) va import hajmi 152,2 mln. AQSh dollariga (33,6 % ga ko'paydi) yetdi. Hisobot davrida 135,4 mln. AQSh dollari qiymatida ijobiy tashqi savdo balansi qayd etildi.

**QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI BILAN TASHQI SAVDO
AYLANMASI ENG YUQORI ULUSHGA EGA BO'LGAN DAVLATLAR
(2021- yil yanvar-avgust, mln. AQSh dollari)**

**Xitoy Xalq
Respublikasi**

TSA – 105,5
Eksport – 78,9
Import – 26,6

Turkiya

TSA – 75,1
Eksport – 67,2
Import – 7,9

**Rossiya
Federatsiyasi**

TSA – 79,2
Eksport – 54,1
Import – 25,1

Qozog'iston

TSA – 42,5
Eksport – 28,2
Import – 14,3

Latviya

TSA – 23,8
Eksport – 21,4
Import – 2,4

Ukraina

TSA – 11,7
Eksport – 11,0
Import – 0,7

**Qirg'iz
Respublikasi**

TSA – 6,3
Eksport – 3,2
Import – 3,1

Afg'oniston

TSA – 2,8
Eksport – 2,8
Import -

**Koreya
Respublikasi**

TSA – 18,4
Eksport – 2,0
Import – 16,4

Turkmaniston

TSA – 2,4
Eksport – 0,8
Import – 1,6

Qoraqalpog'iston Respublikasi, jahonning 49 dan ortiq mamlakatlari bilan savdo aloqalarini amalga oshirib kelmoqda. TSA ning nisbatan salmoqli hissasi Xitoy Xalq Respublikasida (36,7 %), Turkiyada (26,1 %), Rossiya Federatsiyasida (27,5 %), Qozog'istonda (14,8 %), Latviyada (8,3 %), Ukrainada (4,1 %) va Qirg'iz Respublikasida (2,2 %) qayd etilgan.

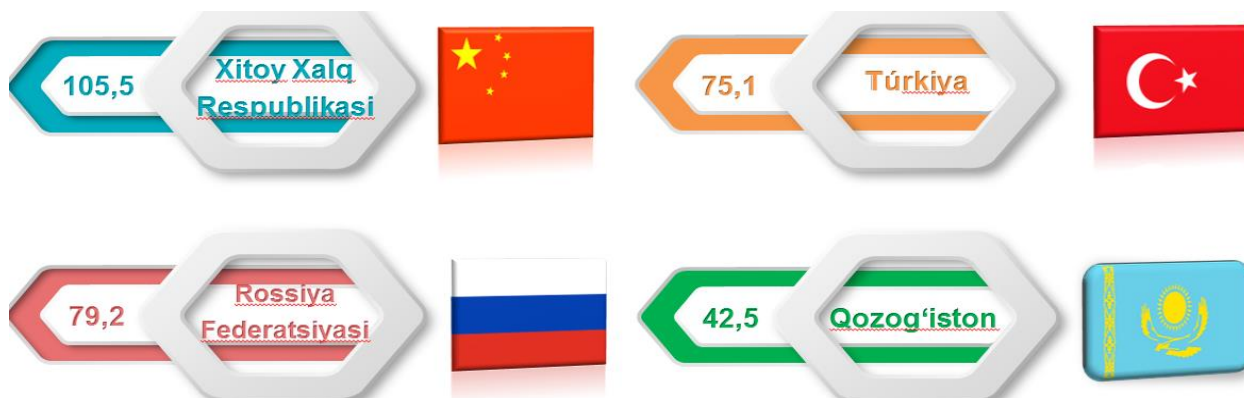
Iqtisodiyotning real sektori tarmoqlari va korxonalarining barqaror va uzluksiz ishlashini ta'minlash uchun respublikada zarur resurslar bazasi yaratilgan. Eksport tarkibida sezilarli o'zgarishlarga import tovarlarning o'rnini bosadigan mahsulotlar ishlab chiqarish va sanoat ishlab chiqarishni diversifikatsiya qilish natijasida erishildi.

Shuningdek, qo'shni davlatlar bilan o'zaro aloqalarni mustahkamlash, mamlakatlarni ijtimoiy-iqtisodiy, savdo-sanoat hamda madaniy sohalardagi aloqalarini rivojlantirish borasida katta ishlar amalga oshirilayotganini ko'rish mumkin.

TSA da so'nggi yillarda katta o'zgarishlar kuzatilyapti. Misol uchun, so'nggi uch yilda TSA da Qirg'iziston, Afg'oniston va Tojikiston bilan tashqi savdo aylanmasi oshgani kuzatilmoqda. Boshqa davlatlar (qo'shni davlatlardan tashqari) bilan esa, TSA da eng yuqori ulush Turkiya, Xitoy Xalq Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi, va Latviya davlatlari hissasiga to'g'ri kelgan.

TO'RTTA FAOL TASHQI SAVDO BALANSI KUZATILGAN DAVLATLAR
(yanvar-avgust, mln. AQSh dollari)

Tashqi iqtisodiy faoliyat bo'yicha 20 ta yirik hamkor-davlatlar orasidan 12 ta davlatda faol tashqi savdo balansi kuzatilgan, xususan, Xitoy Xalq Respublikasi (105,5 mln. AQSh dollari), Turkiya (75,1 mln. AQSh dollari), Rossiya (79,2 mln. AQSh dollari) va Qozog'iston (42,5 mln. AQSh dollari) shular jumlasidandir. Qolgan 6 ta davlatlar bilan passiv tashqi savdo balansi saqlanib qolmoqda.

**QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASINING YIRIK HAMKOR
DAVLATLAR BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI DINAMIKASI
(yanvar-avgust, mln. AQSh dollari)**

Davlat nomi	2019- yil	2020- yil	2021- yil
Xitoy Xalq Respublikasi	128,7	93,3	105,5
Eksport	74,7	67,8	78,9
Import	54,0	25,5	26,6
Saldo	20,7	42,3	52,3
Turkiya	57,9	42,6	75,1
Eksport	40,5	40,8	67,2
Import	17,4	1,8	7,9
Saldo	23,1	39	59,3
Rossiya Federatsiyasi	124,4	73,5	79,2
Eksport	99,2	48,9	54,1
Import	25,2	24,6	25,1
Saldo	74	24,3	29
Qozog'iston	51,9	35,3	42,5
Eksport	40,9	24,9	28,2
Import	11,0	10,4	14,3
Saldo	29,9	14,5	13,9
Latviya	15,8	16,9	23,8
Eksport	12,9	14,2	21,4
Import	2,9	2,7	2,4
Saldo	10	11,5	19
Ukraina	4,8	5,3	11,7
Eksport	2,1	4,6	11
Import	2,7	0,7	0,7
Saldo	-0,6	3,9	10,3

Davlat nomi	2019- yil	2020- yil	2021- yil
Qirg'iz Respublikasi	2,9	2,9	6,3
Eksport	2,1	1,6	3,2
Import	0,8	1,3	3,1
Saldo	1,3	0,3	0,1
Afg'oniston	0,6	2,6	2,8
Eksport	0,6	2,6	2,8
Import	-	-	-
Saldo	0,6	2,6	2,8
Tojikiston	2,0	4,2	2,2
Eksport	2,0	4,2	2,2
Import	-	-	-
Saldo	2,0	4,2	2,2
Litva	2,8	0,7	3,6
Eksport	0	0	2,2
Import	2,8	0,7	1,4
Saldo	-2,8	-0,7	0,8
Koreya Respublikasi	41,7	25,1	18,4
Eksport	12,8	3,9	2
Import	28,9	21,2	16,4
Saldo	-16,1	-17,3	-14,4
Iron	4,7	1,6	4,3
Eksport	0,2	0	1,9
Import	4,5	1,6	2,4
Saldo	-4,3	-1,6	-0,5
Pokiston	0	0,5	1,6
Eksport	0	0,5	1,4
Import	0	0	0,2
Saldo	0	0,5	1,2

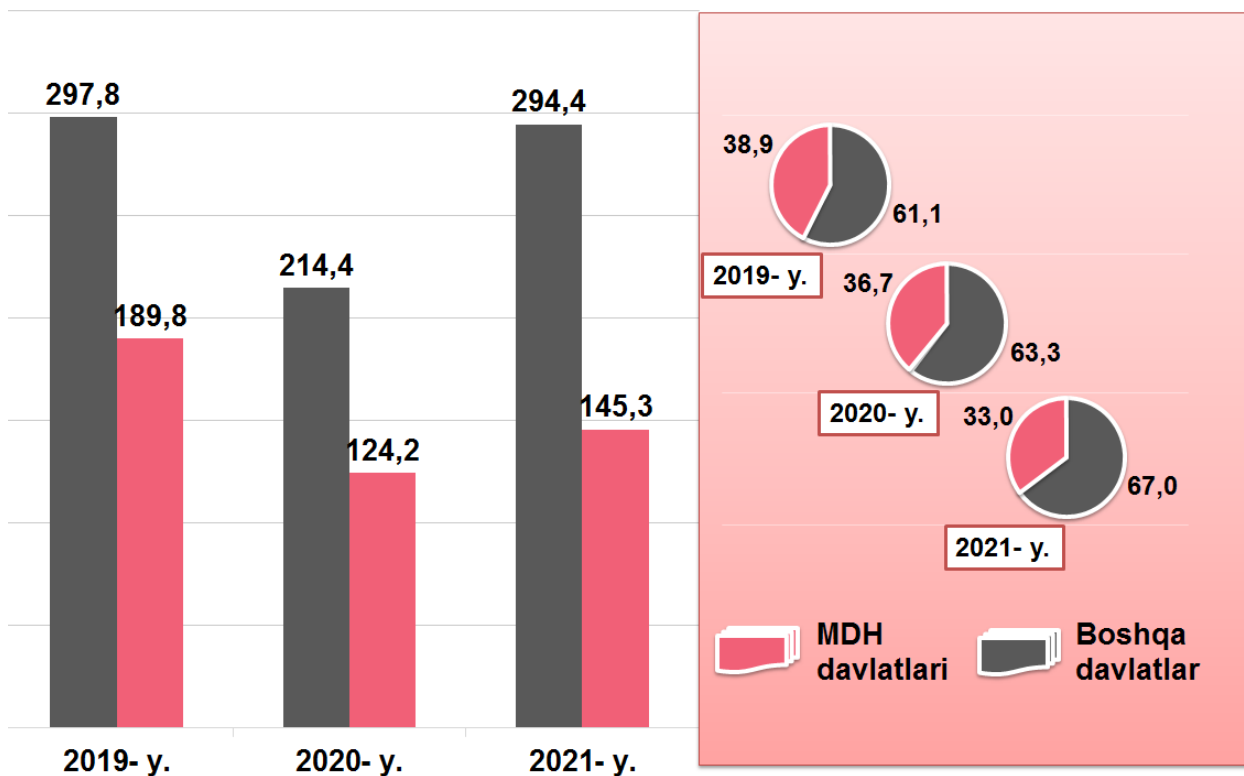
Davlat nomi	2019- yil	2020- yil	2021- yil
Gruziya	0,4	0,4	1,2
Eksport	0,4	0,4	1,2
Import	0	0	0
Saldo	0,4	0,4	1,2
Iroq	1,2	1,7	1,2
Eksport	1,2	1,7	1,2
Import	0	0	0
Saldo	1,2	1,7	1,2
Turkmaniston	3,2	1,7	2,4
Eksport	0,4	0,5	0,8
Import	2,8	1,2	1,6
Saldo	-2,4	-0,7	-0,8
Germaniya	2,7	1,2	6,6
Eksport	0,4	0,4	0,5
Import	2,3	0,8	6,1
Saldo	-1,9	-0,4	-5,6
Estoniya	0,7	0	0,2
Eksport	0,4	0	0,1
Import	0,3	0	0,1
Saldo	0,1	0	0
Chexiya Respublikasi	1	2,1	7
Eksport	0	0	0,4
Import	1	2,1	6,6
Saldo	-1	-2,1	-6,2
Italiya	1,7	0,7	0,9
Eksport	0	0	0,3
Import	1,7	0,7	0,6
Saldo	-1,7	-0,7	-0,3

Qoraqalpog'iston Respublikasi tashqi savdo aylanmasining uchdan bir qismi MDH davlatlariga to'g'ri keladi va bu ko'rsatkich so'ngi yillarda biroz o'zgardi.

Respublikamizda tashqi savdoni qo'llab-quvvatlash hamda MDH davlatlari bilan ushbu sohadagi hamkorlikni yanada mustahkamlash bo'yicha olib borilayotgan chora-tadbirlarga qaramay, 2021 - yilning yanvar-avgust oylarida, tashqi savdo aylanmasida MDH davlatlarining ulushi 33,0 % ni tashkil etib, tashqi savdo aylanmasidagi 2020- yilga nisbatan ulushi 3,6 % ga kamaygan.

**QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASINING TASHQI SAVDO
AYLANMASIDA MDH MAMLAKATLARI VA BOSHQA XORIJIY
DAVLATLARNING HAJMLARI DINAMIKASI**
(yanvar-avgust, mln. AQSh dollari, ulushi, % da)

Boshqa xorijiy davlatlarning TSA'si 2021- yilning yanvar-avgust oylarida 2020- yilning shu davriga nisbatan 37,3 % ga ko'paydi va jami TSA'dagi ulushi 67,0 % ni tashkil etdi.

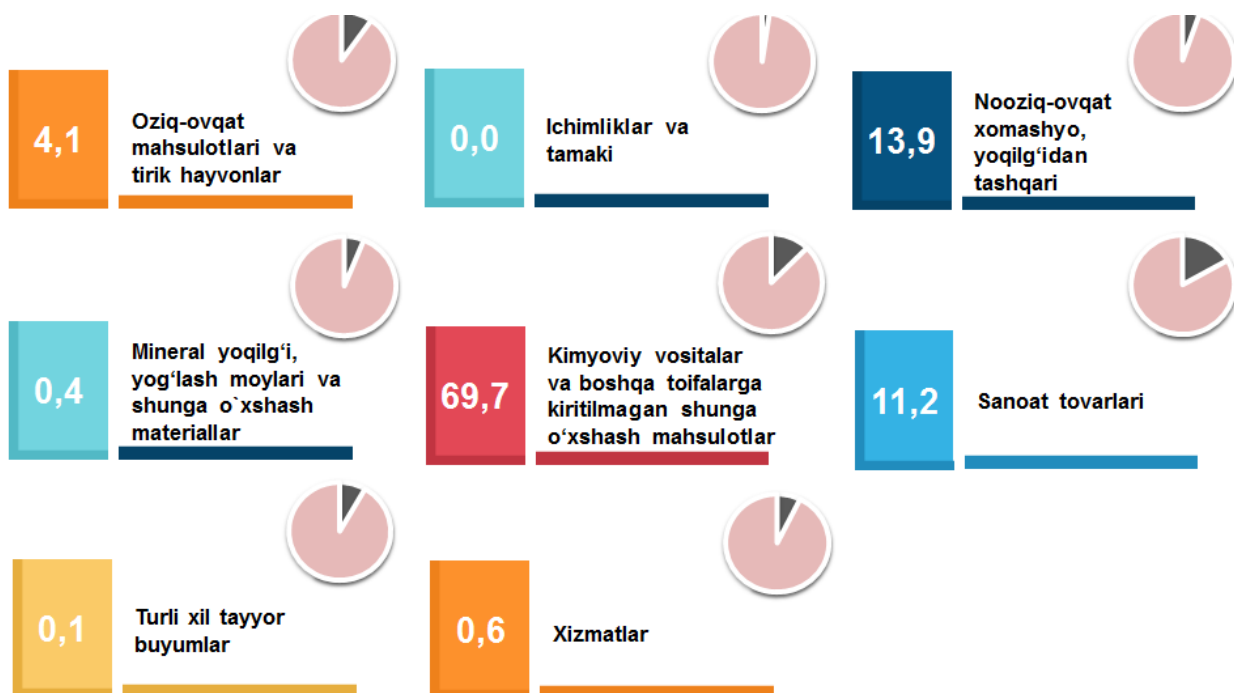
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASINING EKSPORTI (2021- yil yanvar-avgust)

Joriy yilning yanvar-avgust oylarida mamlakatning eksportyorlari soni **174** tani tashkil etib, ular tomonidan 287,5 mln. AQSh dollari (qimmatbaho metallar eksportidan tashqari) qiymatidagi (2020- yilning mos davriga nisbatan 27,9 % ga ko'paydi) tovar va xizmatlar eksport qilinishi ta'minlandi.

Eksport tarkibida tovarlar ulushi 98,9 % ni tashkil etib, ular asosan kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar (69,7 %), sanoat tovarlari (11,2 %), nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari (13,9 %), oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (4,1 %) hissasiga to'g'ri kelmoqda.

XSST BO'YICHA EKSPORT TARKIBI (2021- yil yanvar-avgust, ulushi, % da)

**MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARGA EKSPORT TARKIBI
(2021- yil yanvar-avgust)**

XSST tarkibi	Jami			MDH davlatlari			Boshqa davlatlar		
	ming AQSh dollari	o'tgan yilga nisbatan, % da	umumiy hajmga nisbatan, % da	ming AQSh dollari	o'tgan yilga nisbatan, % da	umumiy hajmga nisbatan, % da	ming AQSh dollari	o'tgan yilga nisbatan, % da	umumiy hajmga nisbatan, % da
Jami eksport	287 532,2	127,9	100,0	99 924,6	117,5	100,0	187 607,6	134,2	100,0
shu jumladan:									
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	11 867,2	96,0	4,1	5 012,9	75,5	5,0	6 854,3	119,8	3,7
Ichimliklar va tamaki	24,7	151,5	0,0	24,7	151,5	0,0	-	-	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari	39 880,4	143,6	13,9	4 192,9	230,5	4,2	35 687,5	137,5	19,0
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	1 201,0	152,8	0,4	738,1	403,2	0,7	462,9	76,8	0,2
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar	200 300,7	126,9	69,7	82 248,3	117,2	82,3	118 052,5	134,6	62,9
Sanoat tovarlari	32 197,7	155,0	11,2	6 050,1	124,3	6,1	26 147,6	164,4	13,9
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	3,3	130,4	0,0	3,3	-	-	-	-	-
Turli xil tayyor buyumlar	389,4	22,9	0,1	235,9	311,5	0,2	153,5	9,4	0,1
Xizmatlar	1 667,8	71,2	0,6	1 418,5	168,6	1,4	249,3	16,6	0,1

MDH mamlakatlari va boshqa mamlakatlarga eksportning yo'nalishi bo'yicha farqlanishlar mavjudligi kuzatilmoqda. Xususan, MDH mamlakatlariga eksportning asosiy qismi kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar hissasiga to'g'ri kelmoqda, eksport hajmi bo'yicha keyingi o'rinlar sanoat tovarlari, oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar hamda nooziq-ovqat xomashyoga (yoqilg'idan tashqari) to'g'ri kelmoqda.

2021- yilning yanvar-avgust oylarida eksport qilingan tovarlar va xizmatlar tarkibining tahlili shuni ko'rsatmoqdaki, tovarlar va xizmatlar tarkibida sezilarli o'zgarishlar qayd etilmadi, biroq shuni ta'kidlash joizki, 2020- yilning yanvar-avgustiga nisbatan, nooziq-ovqat xomashyo (yoqilg'idan tashqari), sanoat tovarlari hamda xizmatlardan tashqari barcha tovar guruhlari o'sish kuzatildi.

**EKSPORT TARKIBI DINAMIKASI
(yanvar-avgust, % da)**

XSST tarkibi	2019- yil	2020- yil	2021- yil
Jami	100,0	100,0	100,0
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	4,0	5,5	4,1
Ichimliklar va tamaki	-	0,0	0,0
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari	7,5	12,3	13,9
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	0,8	0,3	0,4
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	0,1	0,5	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar	78,7	70,2	69,7
Sanoat tovarlari	7,9	9,2	11,2
Mashinalar va transport asbob-uskunolari	0,4	0,0	0,0
Turli xil tayyor buyumlar	0,0	0,8	0,1
Xizmatlar	0,5	1,0	0,6

**XSST BO'LIMI BO'YICHA AYRIM MAHSULOTLAR
EKSPORTI TARKIBI
(2021- yil yanvar-avgust)**

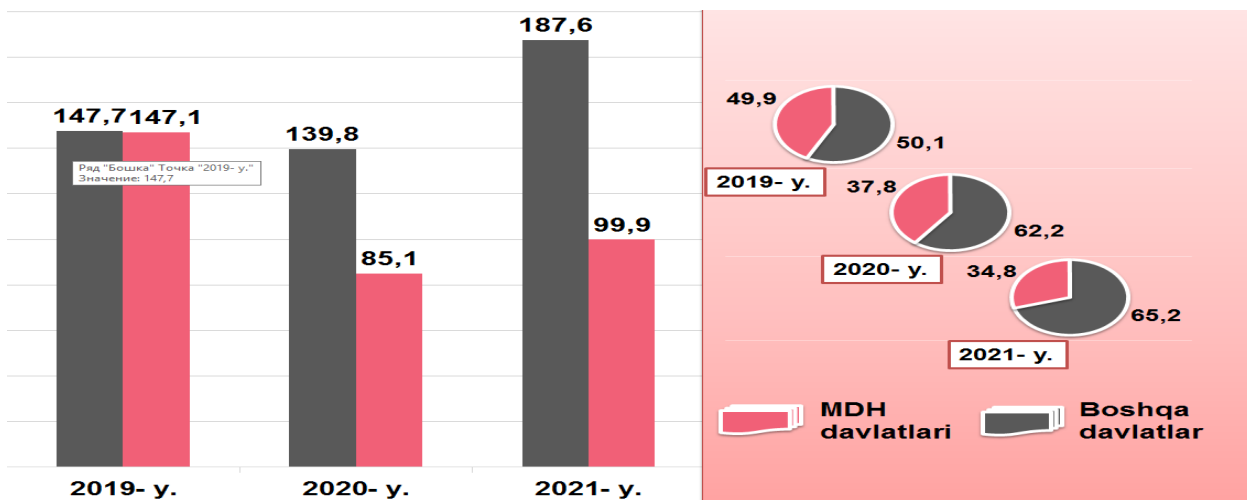
XSST bo'limi nomi	Ming AQSh dollari	2020- yilning mos davriga nisbatan, % da
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar		
Sabzavotlar va mevalar	9 096,1	84,2
Donli ekinlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	2 570,2	167,5
Kofe, choy, kakao, ziravorlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	161,9	539,7 b
Shakar, shakardan tayyorlangan mahsulotlar va asal	35,5	186,8
Har hil oziq-ovqat mahsulotlari va preparatlar	1,2	-
Sut mahsulotlari va parranda tuxumlari	2,3	-
Ichimliklar va tamaki		
Ichimliklar	24,7	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari		
Hayvonlar va o'simliklardan kelib chiqqan xomashyo materiallari	26 071,0	141,6
To'qimachilik tolalari va ularning chiqindilari	13 367,2	207,5
Moy olinadigan urug'lar va mevalar	50,6	86,2
O'g'itlar uchun xomashyo va mineral xomashyo (ko'mir, neft va qimmatbaho toshlardan tashqari)	391,6	14,1
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar		
Neft va neft mahsulotlari va shunga o'xshash materiallar	1 201,0	152,8
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar		
O'simlik moylari va yog'lari (xom, tozalangan yoki fraksiyalangan)	-	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar		
Noorganik kimyo moddalari	68,6	531,9
Birlamchi shakldagi plastmassalar	200 069,6	126,8
Efir moylari, rezinoidlar va attorlik moddalari; xojaxona preparatlari, polirovkalash va yuvish vositalari	156,1	229,9
Boshqa joyda tasniflanmagan kimyoviy materiallar va mahsulotlar	0,4	-

Bo'yaydigan va terini oshlovchi moddalar va bo'yoqlar	6,1	-
Sanoat tovarlari		
To'qimachilik yigirilgan ipi, matolar, tayyor buyumlar va shunga o'xshash mahsulotlar	30 014,4	161,3
Probka va daraxtdan tayyorlangan buyumlar (mebeldan tashqari)	4,5	1,9
Cho'yan va po'lat	-	-
Ruda bo'lmagan qazilmalardan tayyorlangan mahsulotlar	2 178,8	111,9
Metaldan tayyorlangan buyumlar	-	-
Mashinalar va transport asbob-uskunalari		
Avtomobillar	-	-
Elektr mashinalari, apparatlar, asboblari va ularning ehtiyot qismlari	-	-
Sanoat uchun maxsus bo'lmagan mashinalar va ularning detallari	-	-
Elektr aloqasi, ovozni yozish va eshittirish apparaturalari va uskunalari	-	-
Energiya generatori mashinalari va asbob-uskunalari	3,3	-
Turli xil tayyor buyumlar		
Har xil tayyor buyumlar	70,0	250,9
Maxsus, ilmiy va nazorat asboblari va apparatlari	305,3	18,2
Kiyim-kechaklar va kiyim-kechak anjomlari	14,0	-
Xizmatlar		
Moliyaviy xizmatlar	438,5	119,8
Transport xizmatlari	894,7	140,3
Safarlar (turizm)	334,5	138,5
Boshqa ish yuzasidagi xizmatlar	-	-
Qurilish xizmatlari	-	-

So'nggi uch yilda MDH mamlakatlariga eksport hajmi kamaydi va ularning jami eksportdagi ulushi 2019- yilning yanvar-avgustdagi 49,9 % dan 2021- yilning yanvar-avgustda 34,8 % ga kamaydi. Mos ravishda boshqa mamlakatlarning jami eksportdagi ulushi 65,2 % ni tashkil etdi.

**MDH VA BOSHQA DAVLATLARGA TOVAR VA XIZMATLAR
EKSPORTINING HAJMLARI DINAMIKASI**
(yanvar-avgust, mln. AQSh dollari, ulushi, % da)

2021- yilning yanvar-avgust oylari yakunida tovar va xizmatlar eksporti bo'yicha asosiy hamkor davlatlar tarkibida Xitoy Xalq Respublikasi (eksport umumiy hajmining 27,4 % i), Turkiya (23,4 %), Rossiya Federatsiyasi (18,8 %), Qozog'iston (9,8 %), Latviya (7,4 %), Ukraina (3,8 %) va Qirg'iz Respublikasi (1,1 %) davlatlari saqlanib qolmoqda hamda ularning jami eksportdagi ulushi 91,7 foizni tashkil etmoqda.

**RESPUBLIKA EKSPORTIDA ASOSIY HAMKOR
DAVLATLARNING ULUSHI**
(2021- yil yanvar-avgust, % da)

2021- yilning yanvar-avgust oylarida, o'tgan yildagi kabi tovarlar va xizmatlar eksporti bo'yicha asosiy hamkor davlatlardan yetakchi bo'lgan Turkiyaning ikki pog'onaga tushishi hisobiga, Xitoy Xalq Respublikasi eksportdagi ulushi bo'yicha peshqadamlikni oldi.

Joriy yilning yanvar-avgust oylarida hamkor mamlakatlarning tovarlar va xizmatlar eksporti bo'yicha geografiyasi 2020- yilning mos davriga nisbatan 34 davlatdan 36 davlatga ko'paydi.

**QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASINING ASOSIY HAMKOR
DAVLATLARGA AMALGA OSHIRGAN EKSPORTI HAJMI VA O'SISH
SUR'ATLARI
(yanvar-avgust)**

Davlatlar	Ming AQSh dollari		O'sish sur'ati, % da		O'rni	
	2020- y.	2021- y.	2020- y.	2021- y.	2020- y.	2021- y.
Xitoy Xalq Respublikasi	67785,1	78943,8	90,7	116,5	1	1
Turkiya	40793,6	67160,5	100,8	164,6	3	2
Rossiya	48926,0	54104,9	49,3	110,6	2	3
Qozog'iston	24941,5	28234,9	60,9	113,2	4	4
Latviya	14197,4	21403,4	110,1	150,8	5	5
Ukraina	4553,0	11000,2	215,8	241,6	6	6
Qirg'iz Respublikasi	1587,4	3220,4	77,2	202,9	12	7
Afg'oniston	2584,2	2842,7	428,1	110,0	10	8
Tojikiston	4234,9	2217,0	213,2	52,4	7	9
Litva	0,1	2163,7	9,4	2226,9 b	34	10
Koreya Respublikasi	3903,6	2040,9	30,4	52,3	8	11
Iron	-	1944,3	-	-		12
Pokiston	496,9	1404,6	#3HAY!	282,7	18	13
Gruziya	401,9	1228,4	89,5	305,7	19	14

Davlatlar	Ming AQSh dollari		O'sish sur'ati, % da		O'rni	
	2020- y.	2021- y.	2020- y.	2021- y.	2020- y.	2021- y.
Iroq	1665,6	1208,0	136,6	72,5	11	15
Turkmaniston	526,2	765,9	132,8	145,5	17	16
Germaniya	400,8	481,1	109,4	120,0	20	18
Estoniya	603,0	462,9	50,8	76,8	16	19

Ushbu mamlakatlarga eksport qilinayotgan tovarlar tarkibiga asosan kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar, sanoat tovarlari hamda nooziq-ovqat xomashyo (yoqilg'idan tashqari) kiradi.

**RESPUBLIKANING AYRIM DAVLATLAR BILAN EKSPORT TARKIBI
(2021- yil yanvar-avgust, ming AQSh dollari)**

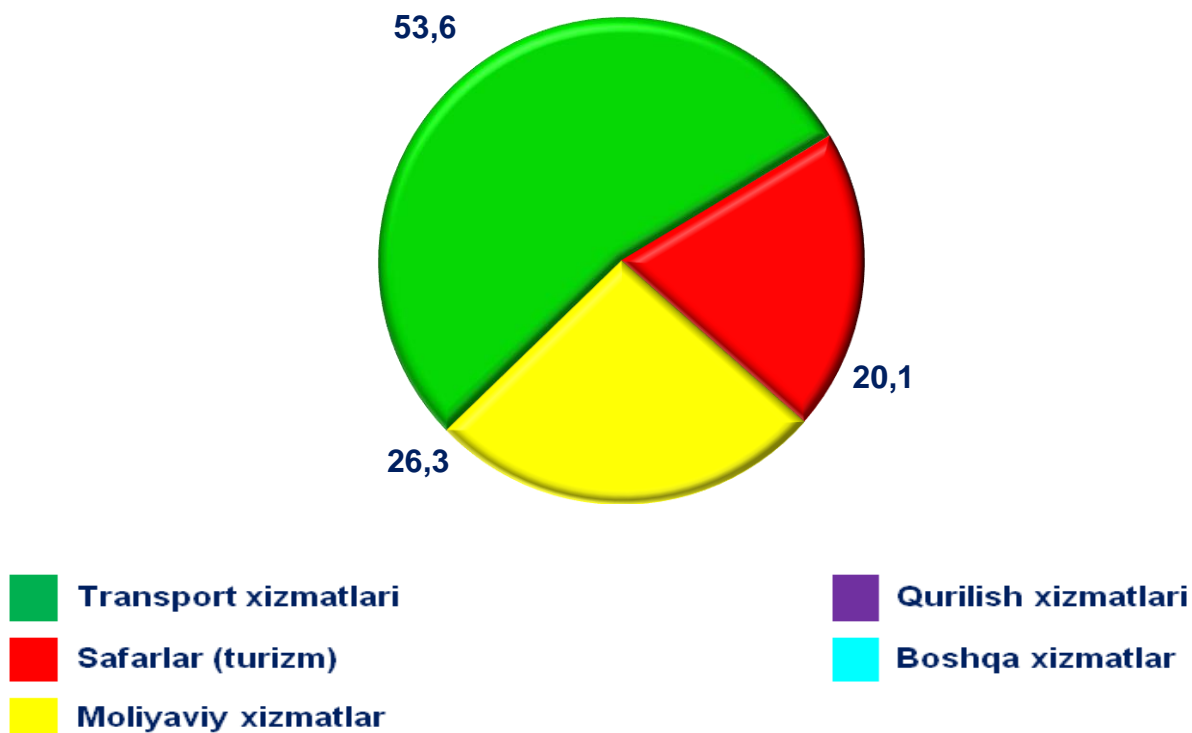
XSST tarkibi	Xitoy		Turkiya		Rossiya		Latviya	
	2020- y.	2021- y.	2020- y.	2021- y.	2020- y.	2021- y.	2020- y.	2021- y.
Jami eksport	67785,0	78943,8	40792,9	67160,4	48926,0	54105,0	14197,4	21403,4
shu jumladan:								
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	832,1	649,6	379,7	874,2	734,9	184,6	65,4	28,4
Ichimliklar va tamaki	-	-	-	-	-	-	-	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari	16691,2	23 030,9	772,2	8 293,3	1 721,5	2 415,4	2107,3	161,6
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	-	-	-	-	-	-	-	-
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	-	-	-	-	-	-	-	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar	40 246,4	37 156,9	34 627,8	52 784,1	41 527,1	45 706,3	12 024,1	21 213,4

XSST tarkibi	Xitoy		Turkiya		Rossiya		Latviya	
	2020- y.	2021- y.	2020- y.	2021- y.	2020- y.	2021- y.	2020- y.	2021- y.
Sanoat tovarlari	8 420,3	17 951,9	5 012,2	5 207,6	4 461,2	4 906,2	-	-
Mashinalar va transport asbob-uskunolari	-	-	-	-	-	3,3	0,5	-
Turli xil tayyor buyumlar	1 593,4	153,5	-	-	-	4,9	-	-
Xizmatlar	1,6	1,0	1,0	1,2	481,3	884,3	0,1	-

Xizmatlar eksporti hajmi 1 667,8 ming AQSh dollarini yoki jami eksport hajmining 0,6 % ini tashkil etib, 2020- yilning mos davriga nisbatan 28,8 % ga kamayganligi kuzatildi. Xizmatlar eksporti tarkibining asosiy ulushi safarlar (turizm) (20,1 %), transport (53,6 %) hamda moliyaviy xizmatlar (26,3 %) hissasiga to'g'ri kelgan.

XIZMATLAR EKSPORTI TARKIBI
(2021- yil yanvar-avgust, ulushi, % da)

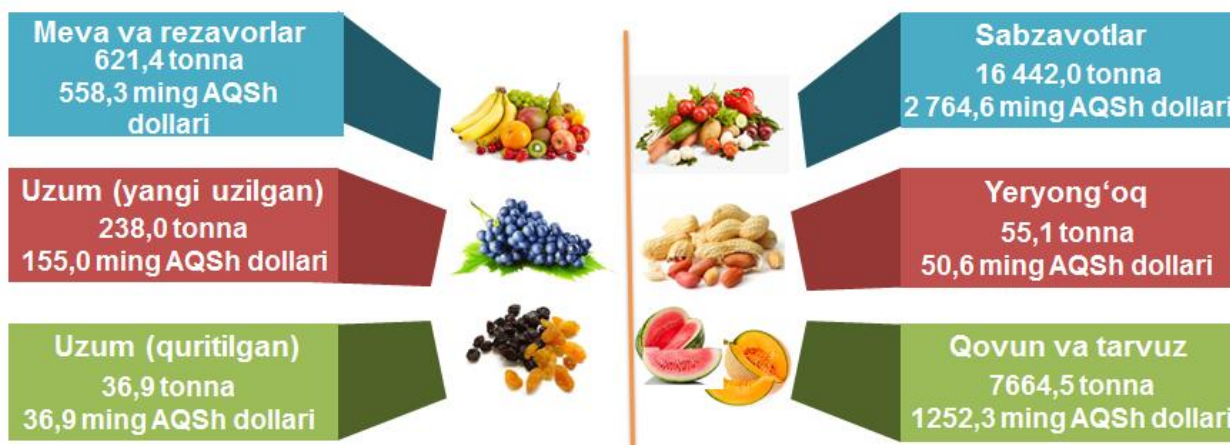
MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARI EKSPORTI

Oziq-ovqat mahsulotlarining asosiy qismi bo'lgan 4 780,7 ming AQSh dollari qiymatli 25 021,1 tonnadan ziyod meva-sabzavot eksport qilingan. Bunda 2020- yilning mos davriga nisbatan 1 801,9 ming AQSh dollarida pastlashish kuzatilib, 72,6 % ga kamaydi. Meva-sabzavot mahsulotlarining eksport tarkibiga qaralsa, 2 764,6 ming AQSh dollariga teng 16 442,0 tonna sabzavot, shuningdek, 558,3 ming AQSh dollari qiymatidagi 621,4 tonna meva va rezavorlar eksport qilindi.

Hukumat tomonidan qishloq xo'jaligi va bog'dorchilikni rivojlantirishga katta e'tibor qaratilayotgani bois, eksport qilinayotgan meva va sabzavotlarning ulushi 11,7 % ni tashkil etdi.

**MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARI EKSPORTI
(2021- yil yanvar-avgust, ming AQSh dollari)**

Meva-sabzavot mahsulotlarining asosiy eksport bozorlari Qozog'iston (93,6 %), Rossiya Federatsiyasi (3,9 %) va Italiya (2,5 %) davlatlari hissasiga to'g'ri kelgan.

Bugungi kunda Qoraqalpog'istonda meva-sabzavot mahsulotlarini ishlab chiqarish, qayta ishlash va eksport qilish sektorining salohiyati juda yuqori va bu qulay tabiiy-iqlim sharoitlari mavjudligi hamda mahalliy ishlab chiqaruvchilar tomonidan to'plangan tajriba bilan ham bog'liqligi bilan ifodalanadi. Shu

munosabat bilan hukumat qishloq xo'jaligi xomashyosini sanoat asosida qayta ishlashga va yetishtirilgan mahsulotni saqlash infratuzilmasini rivojlantirishga katta e'tibor qaratmoqda.

**MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARINING EKSPORT GEOGRAFIYASI
(yanvar-avgust)**

Davlat nomi	2020- yil			2021- yil		
	tonna	ming AQSh dollari	ulushi*, % da	tonna	ming AQSh dollari	ulushi*, % da
Qozog'iston	27 226,9	5 633,6	85,5	24 633,0	4 474,4	93,6
Rossiya Federatsiyasi	1 739,0	734,9	11,2	353,4	184,6	3,9
Italiya	-	-	-	34,7	121,7	2,5
Xitoy Xalq Respublikasi	51,0	53,0	0,8	-	-	-

*- qiymat ifodasida

TO'QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI

To'qimachilik mahsulotlari eksporti hajmining oshishi bevosita paxta xomashyosi o'rniga tayyor mahsulot ishlab chiqarish va qo'shimcha qiymat yaratish maqsadida amalga oshirilgan islohotlarning natijasi ekanini ko'rish mumkin. Jumladan, joriy yilda 30 014,4 ming AQSh dollarlik to'qimachilik mahsulotlari eksporti amalga oshirilib, umumiy eksportning 10,4 % ini tashkil etdi va o'tgan yilga nisbatan 61,3 % ga o'sdi.

Eksport qilingan to'qimachilik mahsulotlari tarkibida paxtadan yigirilgan ip (96,9 %) hamda ipak va ipak mahsulotlari (1,6 %) asosiy ulushni egallagan. Yil boshidan 12 turdagi to'qimachilik mahsulotlari dunyoning 8 ta davlatiga eksport qilindi.

Respublikaning to'qimachilik sanoatini diversifikatsiya qilish va tayyor mahsulotlar eksportini rag'batlantirish borasidagi amaliy ishlari natijasida, mamlakatimizning ushbu sohadagi salohiyati oshib bormoqda.

TO'QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI DINAMIKASI
(yanvar-avgust, ming AQSh dollari)

Tovar nomi	2019- y.	2020- y.	2021- y.
 Paxtadan yigirilgan ip	15 562,8	18 553,5	29 580,3
 Ipak va ipak mahsulotlari	743,7	337,6	483,6
 Naqshli mato	-	-	156,9
 Boshqa to'qimachilik mahsulotlari	-	16,3	235,8
 Tayyor trikotaj va tikuvchilik kiyimlari	-	-	13,8
 Paxta mahsulotlari	9,0	41,0	41,6
 Paxtadan gazlamalar	-	-	-

To'qimachilik mahsulotlarining eng katta ulushi Xitoy Xalq Respublikasi (18 398,9 ming AQSh dollari – 60,6 %), Rossiya Federatsiyasi (4 444,9 ming AQSh dollari – 16,1 %) va Turkiya (5 207,6 ming AQSh dollari – 17,2 %) davlatlari hissasiga to'g'ri keldi.

ALOHIDA TO'QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI
(yanvar-avgust, ming AQSh dollari)

**DAVLATLAR KESIMIDA TO'QIMACHILIK MAHSULOTLARI
EKSPORTI DINAMIKASI**
(yanvar-avgust, ming AQSh dollari)

Davlatlar	2019- yil	2020- yil	2021- yil
Xitoy Xalq Respublikasi	10 505,3	8 670,4	18 398,9
Rossiya Federatsiyasi	3 620,9	4 444,9	4 894,3
Turkiya	1 243,7	5 012,9	5 207,6
Pokiston	-	491,1	1 393,3
Qirg'iz Respublikasi	-	57,3	240,0
BAA	399,7	-	90,3
Portugaliya	-	-	84,5
Hindiston	215,0	87,6	36,6
Polsha	98,5	184,2	-

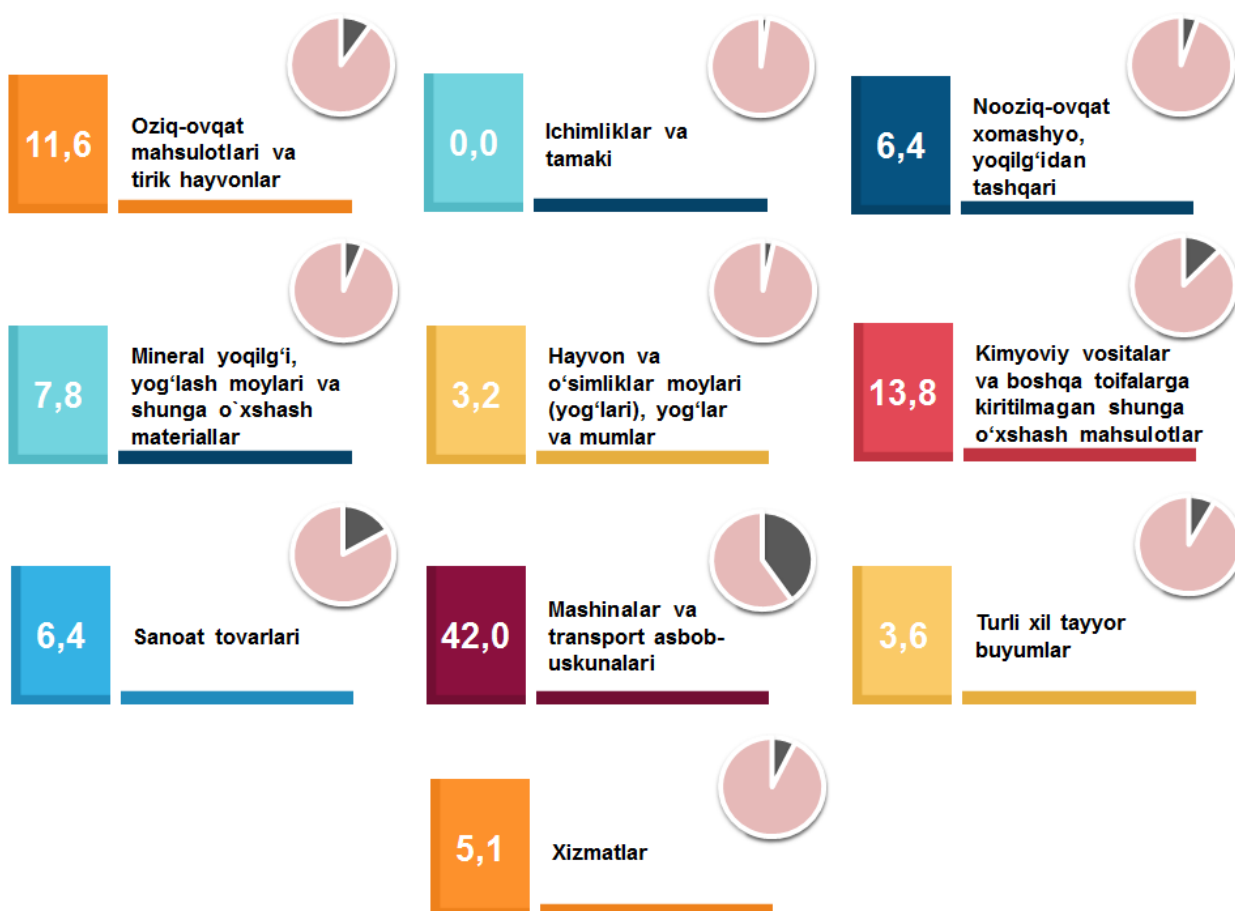
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASINING IMPORTI (2021- yil yanvar-avgust)

2021- yilning yanvar-avgust oylarida import hajmi 152,2 mln. AQSh dollarini va 2020- yilning mos davriga nisbatan 133,6 % ni tashkil etdi.

Import tarkibida eng katta ulush, mashinalar va transport asbob-uskunolari (42,0 %), oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (11,6 %) hamda kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar (13,8 %) hisobiga to'g'ri keldi.

XSST BO'LIMI BO'YICHA IMPORT TARKIBI (2021- yil yanvar-avgust, ulushi, % da)

Tovarlar importi dinamikasi tahliliga ko'ra, 2021- yilning yanvar-avgust oylarida import qilingan tovarlar hajmi, o'tgan yilning mos davriga nisbatan

38,3 mln. AQSh dollariga ko'paydi va 133,6 mln. AQSh dollarini tashkil etdi. Xizmatlar importi esa 5,5 mln. AQSh dollariga yetdi.

**MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARDAN IMPORT TARKIBI
(2021- yil yanvar-avgust)**

Tarkibi	Jami			MDH davlatlari			Boshqa davlatlar		
	ming AQSh dollari	o'tgan yilga nisbatan, % da	umumiy hajmga nisbatan, % da	ming AQSh dollari	o'tgan yilga nisbatan, % da	umumiy hajmga nisbatan, % da	ming AQSh dollari	o'tgan yilga nisbatan, % da	umumiy hajmga nisbatan, % da
Jami import	152 158,0	133,6	100,0	45 337,1	115,7	100,0	106 821,0	143,0	100,0
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	17 609,8	116,3	11,6	13 252,6	107,4	29,2	4 357,2	155,2	4,1
Ichimliklar va tamaki	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari	9 786,1	95,4	6,4	9 734,9	98,1	21,5	51,2	15,1	0,0
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	11 907,5	196,6	7,8	5 009,3	203,2	11,0	6 898,2	192,0	6,5
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	4 797,5	170,1	3,2	4 797,5	170,1	10,6	-	-	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar	20 990,5	98,8	13,8	1 874,0	68,3	4,1	19 116,4	103,3	17,9
Sanoat tovarlari	9 783,4	161,1	6,4	5 980,0	157,3	13,2	3 803,5	167,3	3,6
Mashinalar va transport asbob-uskunalar	63 962,2	168,4	42,0	1 604,7	39,0	3,5	62 357,5	184,1	58,4
Turli xil tayyor buyumlar	5 549,8	67,3	3,6	200,7	30,6	0,4	5 349,1	70,5	5,0
Xizmatlar	7 771,1	129,4	5,1	2 883,3	946,7	6,4	4 887,8	85,7	4,6

Joriy davrda import qilingan tovarlar va xizmatlar tarkibi tahlili shuni ko'rsatdiki, 2019- yilning mos davriga nisbatan oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar importining ulushi 5,7 % dan 11,6 % gacha o'sdi, mashinalar va transport asbob-uskunalari 52,8 % dan 42,0 % ga, turli xil tayyor buyumlar ulushi esa 10,9 % dan 3,7 % ga tashkil etdi.

**IMPORT TARKIBI DINAMIKASI
(2021- yil yanvar-avgust, ulushi, % da)**

XSST tarkibi	2019- yil	2020- yil	2021- yil
Jami import	100,0	100,0	100,0
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	5,7	13,3	11,6
Ichimliklar va tamaki		-	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari	7,4	9,0	6,4
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	3,2	5,3	7,8
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	1,0	2,5	3,2
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar	9,8	18,7	13,8
Sanoat tovarlari	5,2	5,3	6,4
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	52,8	33,4	42,0
Turli xil tayyor buyumlar	10,9	7,2	3,7
Xizmatlar	4,0	5,3	5,1

Xizmatlar importining tahlili shuni ko'rsatdiki, 2020- yilning yanvar-avgust oylarida 2021- yilning yanvar-avgust oylariga nisbatan jami importdagi ulushi 5,3 % dan 5,1 % ga kamaydi.

**ALOHIDA IMPORT TOVARLAR
(2021- yil yanvar-avgust, ming AQSH. doll.)**

**XSTT BO'YICHA IMPORT QILINGAN AYRIM TURDAGI
MAHSULOTLAR TARKIBI
(2021- yil yanvar-avgust)**

Mahsulot nomi	Ming AQSh dollari	o'zgarish sura'tlari, % da
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar		
Donli ekinlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	9 781,5	106,3
Tirik hayvonlar	5 342,9	104,1
Kofe, choy, kakao, ziravorlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	55,1	53,5
Sabzavotlar va mevalar	60,9	61,6
Go'sht va go'sht mahsulotlari	399,1	356,7
Shakar mahsulotlari va asal	24,1	1,8
Sut mahsulotlari va qush tuxumlari	440,2	605,5
Baliq (dengiz sutemizuvchilari bo'lmagan), qisqichbaqasimonlar, mollyuskalar va suvda suzuvchi umurtqasizlar va ulardan tayyorlangan yarim tayyor mahsulotlar	159,9	152,3
Har xil oziq-ovqat mahsulotlari va preparatlar	1 346,1	161,6
Ichimliklar va tamaki		
Ichimliklar	-	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari		
Probka va yog'och-taxtalar	7 997,3	80,6

Metall rudalari va metall parchalari	-	-
Hayvonlar va o'simliklardan kelib chiqqan xomashyo materiallari	1 710,0	795,3
O'g'itlar uchun xomashyo va mineral xomashyo	8,0	15,0
Moy olinadigan urug'lar va mevalar	-	-
To'qimachilik tolalari	-	-
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar		
Neft va neft mahsulotlari va shunga o'xshash materiallar	9 418,1	192,2
Ko'mir, koks va briketlar	2 475,7	214,0
Tabiiy yoki sun'iy gaz	13,7	-
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar		
O'simlik moylari va yog'lari	4 797,5	170,1
Hayvon va o'simlik moylari va yog'lari	-	-
Hayvonlar moylari va yog'lari	-	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar		
Birlamchi shakldagi plastmassalar	721,6	127,6
Bo'yaydigan va terini oshlovchi moddalar va bo'yoqlar	86,8	113,3
Kimyoviy materiallar va mahsulotlar	13 824,3	99,9
Organik kimyo moddalari	4 962,7	104,5
Birlamchi shaklda bo'lmagan plastmassalar	1 106,8	146,0
Noorganik kimyo moddalari	67,3	11,1
Efir moylari, resinoidlar va parfyumeriya moddalari; tualetga tayyorgarlik, jilolash va yuvish vositalari	8,2	7,9
O'g'itlar	212,7	58,2
Sanoat tovarlari		
Cho'yan va po'lat	950,8	152,6
Rezina buyumlari	387,1	282,3
Metallardan tayyorlangan buyumlar	816,1	116,1
To'qimachilik yigirilgan ipi, matolar, tayyor buyumlar va shunga o'xshash mahsulotlar	112,6	244,2
Ruda bo'lmagan qazilmalardan tayyorlangan mahsulotlar	890,1	86,5
Probka va daraxtdan tayyorlangan buyumlar (mebeldan tashqari)	6 591,6	189,3
Qog'oz, karton va qog'oz massasi, qog'oz yoki kartondan tayyorlangan buyumlar	35,1	73,4
Mashinalar va transport asbob-uskunalar		
Energiya generatori mashinalari va asbob-uskunalar	8 503,3	65,9 b.
Aniq sohalar uchun maxsus mo'ljallangan mashinalar	27 325,7	182,0
Sanoat uchun maxsus bo'lmagan mashinalar va asbob-uskunalar va	11 241,7	138,2

ularning detallari

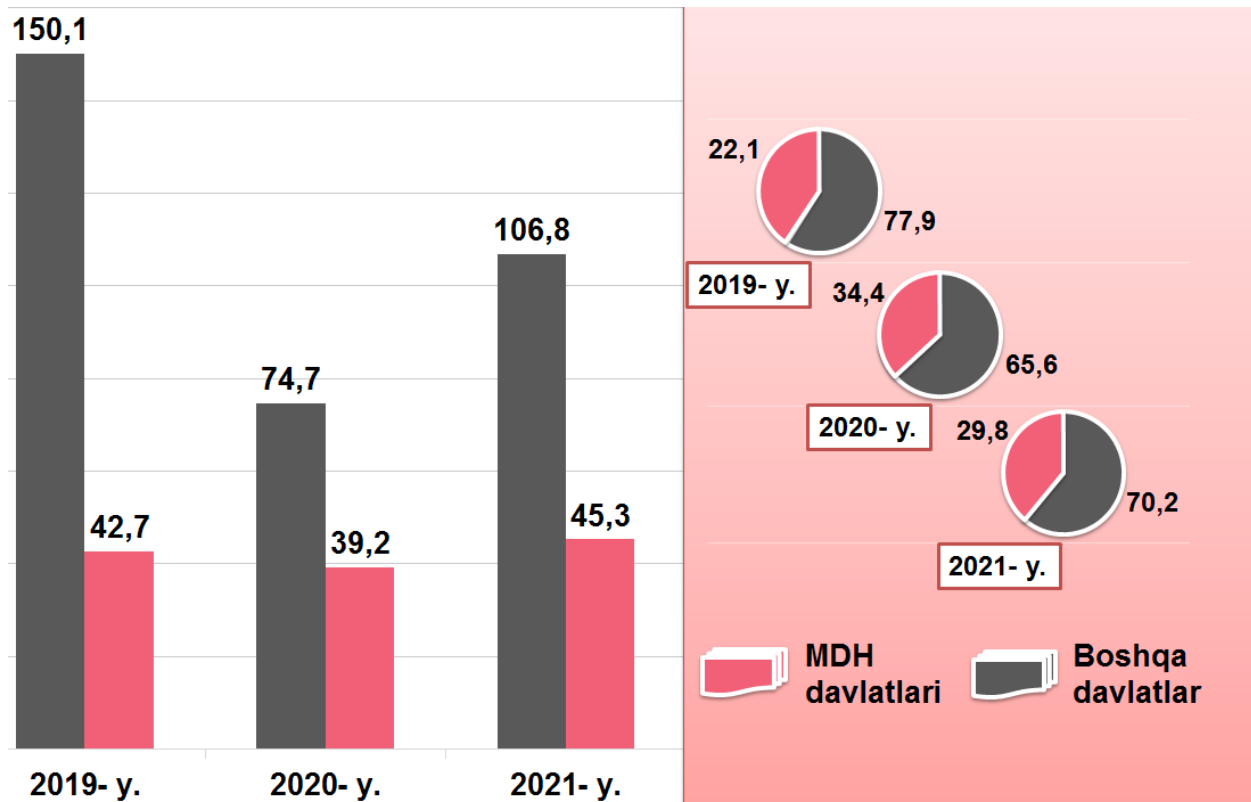
Elektr mashinalari, apparatlar, asboblari va ularning elektr qismlari	1 704,5	51,4
Elektr aloqasi, ovozni yozish va eshittirish apparaturalari va uskunalari	6 980,9	110,1
Metallarni qayta ishlash mashinalari	256,5	84,5
Kantselyariya mashinalari va ma'lumotarni avtomatik ravishda qayta ishlash uchun asbob-uskunalar	55,9	22,23
Avtomobililar	4 204,0	98,2
Boshqa transport vositalari	3689,8	17 b.
Turli xil tayyor buyumlar		
Har xil tayyor buyumlar	246,1	59,2
Maxsus, ilmiy va nazorat asboblari va apparatlar	2 148,6	184,1
Blokli binolar, suv o'tkazish, kanalizatsiya isitish va yoritish uskunalari uchun armatura va mahkamlash moslamalari	3 089,7	46,9
Poyabzal	1,5	-
Kiyim-kechaklar va ularning anjomlari	32,3	26,9 b.
Mebel va uning qismlari, yotarjoy buyumlari, matraslar, matraslar uchun tirgaklar, yostiqlar va shunga o'xshash tikilgan mebellar	25,1	68,2
Fotografik apparatura, uskuna, ishlatiladigan materiallar va optik buyumlar, boshqa joyda tasniflanmagan; soatlar	6,5	18,6
Xizmatlar		
Boshqa ish yuzasidagi xizmatlar	3 965,7	79,4
Transport xizmatlari	87,4	152,8
Texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash xizmatlari	3 051,1	787,2
Moliyaviy xizmatlar	667,0	117,3

Turli xil tayyor buyumlar importi hajmlarining kamayishiga blokli binolar, suv o'tkazish, kanalizatsiya isitish va yoritish uskunalari uchun armatura va mahkamlash moslamalari (53,1 % ga pasaygan), har xil tayyor buyumlar (40,8 % ga pasaygan) importining kamayishi ta'sir qilgan.

Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari importi kamayishiga esa, probka va yog'och-taxtalar (19,4% ga pasaygan) importining kamayganligi bevosita ta'sir etgan.

**MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARDAN TOVAR VA
XIZMATLAR IMPORTI HAJMLARI DINAMIKASI**
(yanvar-avgust, mln. AQSh dollari, ulushi, % da)

Hisobot davri yakunlariga ko'ra, import bo'yicha hamkor davlatlar orasida Xitoy Xalq Respublikasi umumiy import hajmida 17,5 % ulushi bilan Rossiya Federatsiyasini (16,5 %) ortda qoldirgan holda birinchi o'rinni egalladi.

2021- yilning yanvar-avgust oylari yakuni bo'yicha Qoraqalpog'iston Respublikasi tomonidan 41 davlat bilan tovarlar va xizmatlar importi amalga oshirildi.

**TOVAR VA XIZMATLAR IMPORTIDAGI YIGIRMATA YIRIK
HAMKOR DAVLATLAR
(yanvar-avgust)**

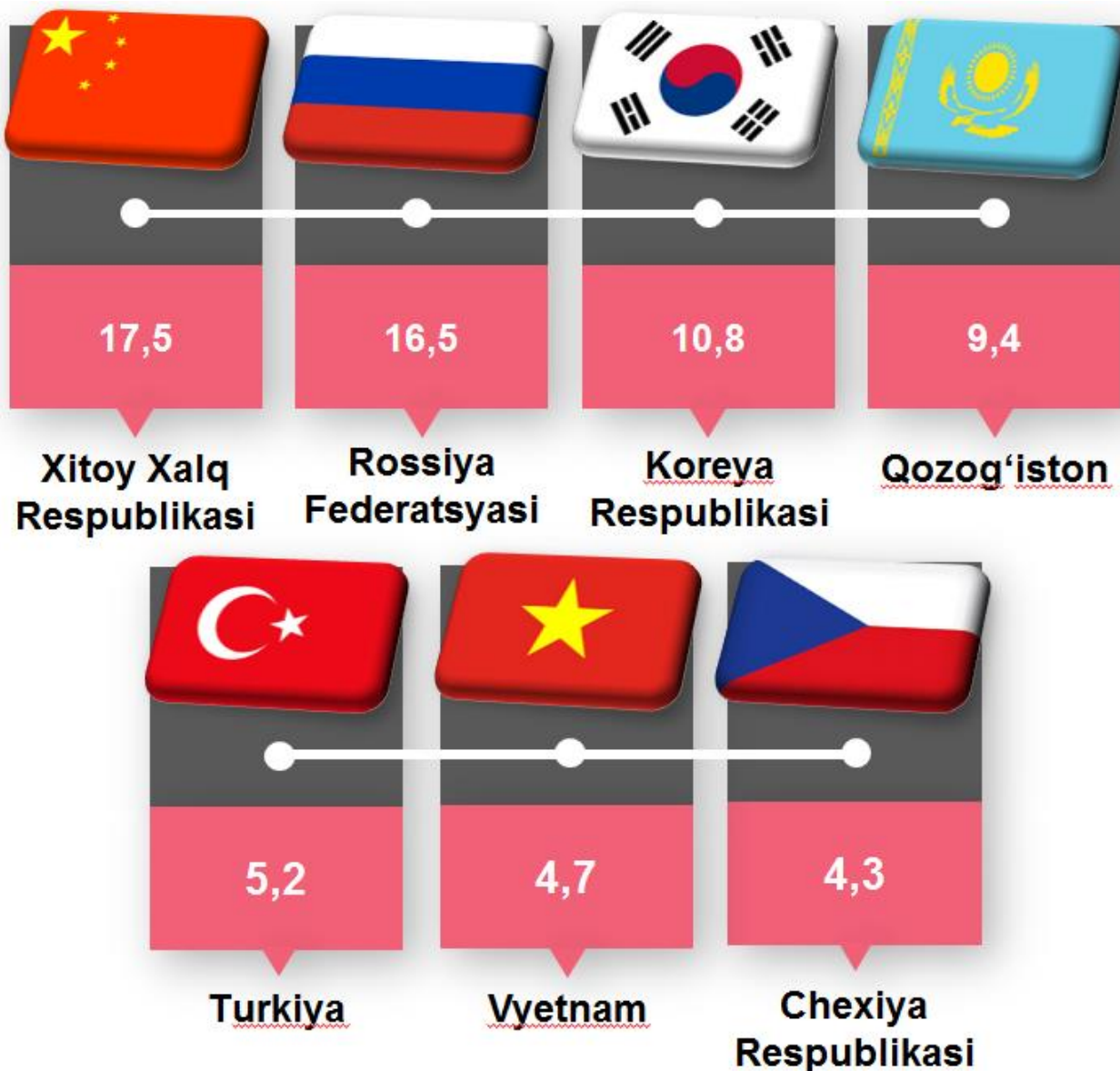
Davlat nomi	ming AQSH dollari		o'sish sur'ati, % da		o'rni	
	2020- y.	2021- y.	2020- y.	2021- y.	2020- y.	2021- y.
Xitoy Xalq Respublikasi	25537,1	26622,7	47,3	104,3	1	1
Rossiya Federatsiyasi	24647,8	25084,7	98,0	101,8	2	2
Koreya Respublikasi	21196,7	16354,9	73,4	77,2	3	3
Qozog'iston	10364,5	14313,5	93,8	138,1	4	4
Chvetsiya	205,8	9159,9	198,6	4451,8	31	5
Turkiya	1799,4	7903,2	10,4	439,2	8	6
Vyetnam	6338,0	7088,6	63,0	111,8	5	7
Chexiya Respublikasi	2119,8	6557,4	204,9	309,3	7	8
Germaniya	829,6	6066,9	35,6	731,3	19	9
Niderlandiya	274,7	5309,8	22,4	1932,9	28	10
BAA	338,4	4801,2	21,0	1418,9	27	11
Qirg'iz Respublikasi	1310,6	3052,8	174,5	232,9	12	12
Eron	1567,4	2441,5	34,5	155,8	9	13
Latviya	2690,3	2427,1	92,3	90,2	6	14
Gonkong	234,4	1841,9	24,6	785,7	30	15
Turkmaniston	1198,6	1586,4	43,5	132,4	13	16
Litva	657,4	1401,8	23,1	213,2	23	17
Ruminiya	1564,5	1353,3	95,8	86,5	10	18
Polsha	1324,2	800,0	65,4	60,4	11	19
Ukraina	658,8	702,0	24,0	106,5	22	20

Shuni ta'kidlash kerakki, Xitoy Xalq Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi, Qozog'iston, Koreya Respublikasi, Vyetnam kabi mamlakatlar Qoraqalpog'iston Respublikasiga to var va xizmatlar importidagi yirik hamkor davlatlar birinchi yigirmataligiga kirdi.

Yetti yirik hamkor davlatlar (Xitoy Xalq Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi, Qozog'iston, Chvetsiya, Koreya Respublikasi, Vyetnam va Chexiya Respublikasi) jami importning 68,4 % ulushini tashkil qildi, bu 104,0 mln. AQSh dollarini tashkil etdi.

**RESPUBLIKA IMPORTIDA ASOSIY HAMKOR
DAVLATLARNING ULUSHI
(2021- yil yanvar-avgust, % da)**

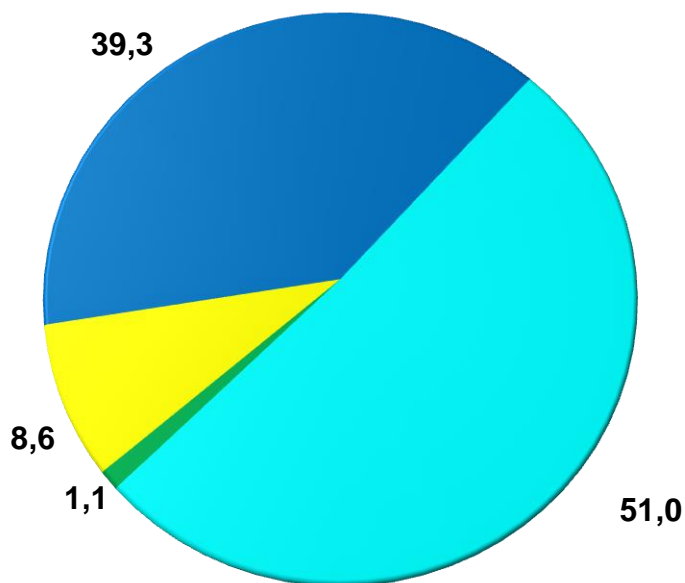

Mamlakatdagi sarmoyaviy muhit yaxshilangani sari ushbu sohada amalga oshirilgan islohotlar natijasida mashina va uskunalar, shuningdek, ularning qismlari importning o'sishi tabiiydir. Shunday qilib, Xitoy Xalq Respublikasi,

Rossiya Federatsiyasi, Qozog'iston, Koreya Respublikasi tomonidan kiritilgan katta hajmdagi investitsiyalar natijasida, mahsulotlar importi hajmida ushbu mamlakatlarning yuqori ulushi saqlanib qolmoqda.

XIZMATLAR IMPORTI TARKIBI
(2021- yil yanvar-avgust, ulushi, % da)

- Transport xizmatlari
- Safarlar (turizm)
- Moliyaviy xizmatlar
- Texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash xizmatlari
- Boshqa ish yuzasidagi xizmatlar

2021- yilning yanvar-avgust oylari yakuni bilan xizmatlar importi hajmi 7 771,1 ming AQSh dollarini yoki jami import hajmining 5,1 % ini tashkil etdi va o'tgan yilga nisbatan 0,2 % ga kamaydi. Xizmatlar importi tarkibining asosiy ulushi boshqa ish yuzasidagi xizmatlar (51,0 %), texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash xizmatlar va (39,3 %) dan iborat bo'ldi. Shuningdek, moliyaviy xizmatlar (8,6 %) va transport xizmatlari (1,1 %) tashkil etdi.

Tashqi iqtisodiy faoliyat
va savdo statistikasi
bo'limi
Tel: (61) 224-92-06